

Αριθμός 6/2005

Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο

(κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος)

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές, Γεώργιο Κάπο, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, ως Πρόεδρο, Φώτιο Στεργιόπουλο, Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, (κωλυομένου του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας Χρίστου Γεραρή), Γεώργιο Σχοινιωτάκη, Αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, (κωλυομένου του Προέδρου και των αρχαιοτέρων του Αντιπροέδρων), Αθανασία Τσαμπάση, Αθανάσιο Ράντο, αναπληρωματικό μέλος, (κωλυομένου του τακτικού Νικολάου Σκλία), Δημήτριο Μπριόλα-Εισηγητή, Συμβούλους της Επικρατείας, Σπυρίδωνα Γκιάφη αναπληρωματικό μέλος (κωλυομένου του τακτικού Ιωάννη Βερέτσου), Κωνσταντίνο Βαρδαβάκη, Αρεοπαγίτες, Μαρία Καραμανώφ, Σύμβουλο της Επικρατείας, Ρωμύλο Κεδίκογλου, Γεώργιο Βούλγαρη Αρεοπαγίτες, ως μέλη και το Γραμματέα Μιχαήλ Καλαντζή, Προϊστάμενο Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 30 Ιουνίου 2004, για να δικάσει την παρακάτω υπόθεση μεταξύ των:

ΕΝΙΣΤΑΜΕΝΩΝ: 1) , και 2)

του , κατοίκων Αχαρνών Αττικής, οι οποίοι παραστάθηκαν δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Βασιλείου Παπαδημητρίου, (Δ.Σ.Α. Α.Μ. 16908), δυνάμει του αριθμ. 13965/19-5-2004 πληρεξουσίου του συμβολαιογράφου Αθηνών

ΚΑΘΟΥ Η ΕΝΣΤΑΣΗ: , κατοίκου Αθηνών, ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Αντωνίου Βγόντζα (ΔΣΑ Α.Μ. 4403).

Οι ενιστάμενοι με την από 29 Μαρτίου 2004 ένσταση τους, ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που κατέθεσαν κατά νόμο στο Γραμματέα του, με αριθμό 23/30-3-2004, ζήτησαν όσα αναφέρονται στο αιτητικό της.

Η εκδίκαση της υποθέσεως άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Δημήτριου Μπριόλα, Συμβούλου της Επικρατείας.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τις προτάσεις τους.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά νόμο.

1.Επειδή, με την κρινόμενη ένσταση ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως 322/2004 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, όπως διορθώθηκε με την 325/2004 απόφαση του ιδίου δικαστηρίου, κατά το μέρος που ανακήρυξε τον καθού η ένσταση δεύτερο αναπληρωματικό βουλευτή του συνδυασμού του κόμματος "....., στην εκλογική περιφέρεια Νομού Αττικής, κατά τις βουλευτικές εκλογές της 7ης Μαρτίου 2004. Προβάλλουν δε ότι στο πρόσωπο του καθού, ο οποίος διετέλεσε και διατελεί υπάλληλος της δημόσιας επιχείρησης....., συνέτρεχε τόσο το κώλυμα εκλογιμότητας του άρθρου 56 παρ. 1 του Συντάγματος, γιατί δεν παραιτήθηκε πριν από την ανακήρυξή του ως υποψηφίου, όσον και το κώλυμα εκλογιμότητας της παρ. 3 του ιδίου άρθρου, γιατί κατείχε θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης μέσα στο τελευταίο δεκαοκτάμηνο της προηγούμενης βουλευτικής περιόδου.

2. Επειδή, έχοντας το ανωτέρω περιεχόμενο, η ένσταση ασκείται με έννομο συμφέρον από τους αιτούντες, οι οποίοι είναι γραμμένοι, σύμφωνα με τα προσκομιζόμενα από τους ίδιους πιστοποιητικά, στον εκλογικό κατάλογο του Δήμου που ανήκει στην εκλογική περιφέρεια Νομού Αττικής. Κατά τα λοιπά, η ένσταση ασκήθηκε νομοτύπως και εμπροθέσμως (δημοσίευση της προσβαλλομένης αποφάσεως του Πολυμ. Πρωτοδικείου στις 15.3.2004, κατάθεση της ένστασης στις 30.3.2004), και είναι εξεταστέα περαιτέρω από το Δικαστήριο, ενόψει του ότι έγιναν νομοτύπως οι κοινοποιήσεως που προβλέπονται στα άρθρα 10 παρ. 2 και 39 παρ. 2 του Κώδικα περί Α.Ε.Δ. που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 345/1976 (φ. Α' 141).

3. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 56 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του έτους 2001, ορίζεται ότι "Εμμισθοί δημόσιοι λειτουργεί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του Δημοσίου, υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ... διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημοσίων επιχειρήσεων ... δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων ...". Όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση της ανωτέρω συνταγματικής διάταξης -που είναι στενώς ερμηνευτέα διότι εισάγει περιορισμό στο δικαίωμα του εκλέγεσθαι- το προβλεπόμενο από αυτή σχετικό κώλυμα εκλογιμότητας, που αίρεται με την υποβολή παραιτήσεως, ισχύει προκειμένου για τις δημόσιες επιχειρήσεις, μόνο για τα ρητώς αναφερόμενα στην εν λόγω διάταξη όργανα διοίκησης αυτών (διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι του διοικητικού συμβουλίου,

διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι), όχι δε και για τους υπαλλήλους των δημοσίων επιχειρήσεων, τακτικούς ή έκτακτους, σε αντίθεση με τους υπαλλήλους του δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των Ο.Τ.Α..

4. Επειδή, εξ άλλου, στην παρ. 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του 2001, ορίζεται ότι: "Δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές σε όποια εκλογική περιφέρεια υπηρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου: α) Οι διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, πλην των σωματειακών, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. β) Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών ... γ) Οι ανώτεροι και ανώτατοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. δ) Οι έμμισθοι υπάλληλοι του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, καθώς και των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων της περίπτωσης α' που κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει. Υπάλληλοι που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και είχαν ευρύτερη τοπική αρμοδιότητα υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής ως προς εκλογικές περιφέρειες άλλες από αυτήν της έδρας τους, μόνο εφόσον κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει. ε) Οι γενικοί ή ειδικοί γραμματείς υπουργείων ... ". Στο θεσπιζόμενο με την ανωτέρω συνταγματική διάταξη απόλυτο κώλυμα, εκλογιμότητας (ΑΕΔ 14/2004) υπάγονται, σύμφωνα με το εδάφιο δ', και οι υπάλληλοι των δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο, εφόσον κατείχαν θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης, ή άλλη αντίστοιχη. Αν οι επιχειρήσεις αυτές έχουν τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, το κώλυμα αφορά στην εκλογική περιφέρεια της έδρας της υπηρεσίας του συγκεκριμένου υπαλλήλου, όταν αυτή δεν συμπίπτει με την καταστατική έδρα της επιχείρησης. Το κώλυμα αυτό αφορά και σε άλλες πέραν της έδρας του υπαλλήλου εκλογικές περιφέρειες, εφόσον η επιχείρηση έχει ευρύτερη τοπική αρμοδιότητα και ο υπάλληλος κατέχει θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή άλλης αντίστοιχης "όπως ειδικότερα νόμος ορίζει". Η διάταξη αυτή έχει άμεση εφαρμογή μόνο στην περίπτωση της συνήθους οργανώσεως των δημοσίων υπηρεσιών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπου υπάρχουν γενικές διευθύνσεις, ως ανώτατες ιεραρχικά οργανικές μονάδες, κάθε δε γενική διεύθυνση περιλαμβάνει μια ή περισσότερες οργανικές μονάδες επιπέδου διεύθυνσης. Σε περιπτώσεις επιχειρήσεων που οργανώνονται κατά τρόπο αποκλίνοντα από την οργάνωση των υπηρεσιών της δημόσιας διοικήσεως απαιτείται, για την εφαρμογή των εκλογικών κωλυμάτων, η προηγούμενη έκδοση του ειδικού νόμου, ο οποίος θα καθορίσει την αντιστοιχία με το οργανωτικό σχήμα των δημοσίων υπηρεσιών. (βλ. ΑΕΔ 7/2002).

5. Επειδή, η , που χαρακτηρίζεται ρητώς από τον ιδρυτικό της νόμο 1730/1987 ως δημόσια επιχείρηση, εμπίπτει κατ' αρχάς στην κατά το άρθρο 56 του Συντάγματος έννοια της δημόσιας επιχείρησης (ΑΕΔ 15, 21/2000, 40, 41/1991). Ως έδρα της επιχείρησης, ο ν. 1730/1987 ορίζει την Αθήνα. Εξ άλλου, ο Γενικός Κανονισμός Προσωπικού (Γ.Κ.Π. -), που εγκρίθηκε με την 8256/22/815/12.4.1989 απόφαση του Αν. Υπουργού Προεδρίας και έχει ισχύ νόμου (ΑΕΔ 15, 21/2000),

ορίζει ότι το προσωπικό της συνδέεται με αυτήν με σχέση εργασίας ιδιωτ. δικαίου και διακρίνεται σε τακτικό (που κατέχει οργανικές θέσεις) και έκτακτο (άρθρο 2). Στο άρθρο 9 του Γ.Κ.Π. ορίζονται οι κλάδοι και ειδικότητες (μεταξύ των οποίων και ο κλάδος ΤΕΤ 1 διπλωματούχων μηχανικών), στο δε άρθρο 18 παρ. 9 προβλέπεται ότι η ανάθεση καθηκόντων Προϊσταμένων Τομέων, Διευθύνσεων και Ανεξάρτητων Υποδιευθύνσεων γίνεται από τον αρμόδιο Γενικό Διευθυντή. Περαιτέρω, στο άρθρο 19 παρ. 1 του Γ.Κ.Π. ορίζονται τα εξής: "1. Οι θέσεις της ιεραρχικής κλίμακος του προσωπικού της είναι οι: Πρόεδρος - Δ/νων Σύμβουλος Γενικοί Διευθυντές Προϊστάμενοι Διευθύνσεων - Τομεάρχες Προϊστάμενοι τοπικών Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Προϊστάμενοι Υποδιευθύνσεων Προϊστάμενοι Τμημάτων - Κέντρων Εκπομπής - Γραμματείας Δ.Σ. Προϊστάμενοι Κλιμακίων - Γραφείων.". Εξάλλου, με την 22969/Ε1/4049/17.10.2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Β.΄ 1405/22.10.2001), όπως συμπληρώθηκε με την 23673/Ε/24.10.2002 κοινή υπουργική απόφαση (Β.΄ 1379/25.10.2002), εγκρίθηκε ο Υπηρεσιακός Οργανισμός της , με τον οποίο καθορίστηκαν η οργανωτική διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιακών μονάδων της με εξαίρεση την(άρθρ. 1 του Υπηρεσιακού Οργανισμού). Ειδικότερα, στο άρθρο 2 του Υπηρεσιακού Οργανισμού ορίζονται τα εξής: "1. Οι Υπηρεσίες της διακρίνονται σε Κεντρικές και σε Περιφερειακές. Οι ονομασίες και τα σήματα των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών ορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. 2. Στις Κεντρικές Υπηρεσίες ανήκουν: α) Οι Γενικές Διευθύνσεις Ενημέρωσης, Τηλεόρασης, Ραδιοφωνίας, Τεχνικών Υπηρεσιών και Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών. β) Οι Διευθύνσεις : Νομικών Υπηρεσιών, Εσωτερικού Ελέγχου, Διεθνών Σχέσεων , Δημοσίων Σχέσεων, Μουσείου - Αρχείου, Ανάπτυξης και Μελετών και γ) Το Τμήμα Γραμματείας του Δ.Σ. της 3. Στις Περιφερειακές Υπηρεσίες ανήκουν : α) Οι Περιφερειακοί Τηλεοπτικοί Σταθμοί (Π.Τ.Σ) : Ηρακλείου και Πατρών. β) Οι Περιφερειακοί Ραδιοφωνικοί Σταθμοί (Π.Ρ.Σ) : Αιγαίου, Βόλου, Ζακύνθου... γ) Τα Κέντρα Εκπομπής ΑΜ (Κ.Ε.-

ΑΜ) :Αυλίδας, Λιοσίων... δ) Τα Κέντρα Εκπομπής FM-TV(Κ.Ε- F.M- TV): Ακαρνανικών, Αλεξανδρούπολης ... 4. Ως έδρα των Περιφερειακών Τηλεοπτικών και Ραδιοφωνικών Σταθμών ορίζεται η πόλη που αναφέρεται στο τίτλο τους. Έδρα του Ρ.Σ. Αιγαίου ορίζεται η Μυτιλήνη. Η έδρα των Κ.Ε. και η σχέση τους με την αντίστοιχη πόλη καθορίζονται με απόφαση του προέδρου Δ.Σ. - Διευθύνοντος Συμβούλου.". Περαιτέρω στο άρθρο 19 του πιο πάνω Οργανισμού που περιλαμβάνεται στην Ενότητα Γ΄ με τον τίτλο "Γενική Διεύθυνση Ραδιοφωνίας" του κεφαλαίου Β΄ με τον τίτλο "Κεντρικές Υπηρεσίες" ορίζονται οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ραδιοφωνίας ως εξής: "1) Η Γενική Διεύθυνση Ραδιοφωνίας έχει την ευθύνη της παραγωγής και εκμετάλλευσης προγραμμάτων ηχητικού περιεχομένου και ειδικότερα μουσικών, ψυχαγωγικών και επιμορφωτικών για όλα τα ραδιοφωνικά προγράμματα της ή και για άλλους εξειδικευμένους θεματικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς που θα δημιουργηθούν στο κέντρο ή στην περιφέρεια ...". Τέλος, στο μεν άρθρο 20 του ίδιου Οργανισμού, με τον τίτλο "Διάρθρωση Γενικής Διεύθυνσης" ορίζεται ότι: "Η Γενική Διεύθυνση Ραδιοφωνίας διαρθρώνεται στις παρακάτω υπηρεσιακές μονάδες: α) Γραφείο Γενικού Διευθυντή, β) Διεύθυνση Προγράμματος, γ) Διεύθυνση Λειτουργίας, δ) Διεύθυνση Διεθνών Ραδιοφωνικών Εκπομπών, ε) Διεύθυνση Περιφερειακών Ραδιοφωνικών Σταθμών, στ) Διεύθυνση Μουσικών Συνόλων, ζ) Διεύθυνση Marketing & Διαφήμισης", στο δε άρθρο 23, με τον τίτλο "Διεύθυνση Λειτουργίας" ορίζεται ότι: "Τη Διεύθυνση Λειτουργίας συγκροτούν τα παρακάτω τμήματα, των οποίων οι αρμοδιότητες περιγράφονται κάτω από τον τίτλο τους: 1) Τμήμα Κεντρικού Ελέγχου ... 2) Τμήμα Μεταδόσεων Ι ... 3) Τμήμα Μεταδόσεων ΙΙ ... 4) Τμήμα Παραγωγής και Λήψεων ... 5) Τμήμα εγκατάστασης και Συντήρησης ... και 6) Τμήμα Υποστήριξης ...". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων του Γ.Κ.Π. και του

Υπηρεσιακού Οργανισμού προκύπτει ότι η έχει τη συνήθη διάρθρωση και οργάνωση των κρατικών υπηρεσιών και συνεπώς εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 56 παρ. 3, εδαφ. δ' του Συντάγματος, χωρίς να απαιτείται η έκδοση ειδικού νόμου, με τον οποίο να καθορίζεται η αντιστοιχία των Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων της προς εκείνη των Κρατικών Υπηρεσιών. (βλ. ΑΕΔ 7/2002).

5. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, όπως βεβαιώνεται στο 13182/18-5-2004 έγγραφο του διευθυντή Ανθρώπινου Δυναμικού της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών της ο καθού στρέφεται η κρινόμενη ένσταση είναι τακτικός υπάλληλος της με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου από 25/11/76 με την ειδικότητα του Ηλεκτρονικού Τεχνολόγου Μηχανικού και ασκεί καθήκοντα Προϊσταμένου της Δ/σης Λειτουργίας της Γενικής Δ/σης Ραδιοφωνίας. Στον καθού έχουν ανατεθεί τα καθήκοντα Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Ραδιοφωνίας με την από 14.1.2002 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Ραδιοφωνίας. Ενόψει της ιδιότητας του καθού ως τακτικού υπαλλήλου της δημόσιας επιχείρησης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο πρώτος λόγος της ένστασης, κατά τον οποίο όφειλε να παραιτηθεί από τη θέση του πριν ανακηρυχθεί υποψήφιος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 56 του Συντάγματος, διότι δεν προβλέπεται, κατά τα εκτεθέντα στην τρίτη σκέψη, τέτοια υποχρέωση.

6. Επειδή, κατά τις διατάξεις του Υπηρεσιακού Οργανισμού της που παρατέθηκαν στην τέταρτη σκέψη, η Δ/ση Λειτουργίας Ραδιοφωνίας, της οποίας προϊστάται ο καθού, ανήκει στις κεντρικές υπηρεσίες της , η οποία έχει σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο 1730/1987 έδρα την Αθήνα. Εξ άλλου, κατά τα βεβαιούμενα στο αριθ. πρωτ. 17282/26.6.2004 έγγραφο της , η έδρα της πιο πάνω διεύθυνσης βρίσκεται στο μέγαρο της επί της λεωφόρου , στο Δήμο Με τα δεδομένα αυτά, ο καθού η ένσταση δεν ενέπιπτε στο κώλυμα της παρ. 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος, εφόσον η έδρα της Δ/σης Λειτουργίας Ραδιοφωνίας, της οποίας ήταν προϊστάμενος κατά το κρίσιμο δεκαοκτάμηνο, δεν ανήκει πάντως στην εκλογική περιφέρεια του Ν. Αττικής, όπου ανακηρύχθηκε δεύτερος αναπληρωματικός βουλευτής, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του π.δ/τος 351/2003 "Κωδικοποίησης των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών" (φ. Α' 316). Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος και ο λόγος της ενστάσεως ότι ο καθού ενέπιπτε στο κώλυμα της παρ. 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος.

Δια ταύτα

-Απορρίπτει την κρινόμενη ένσταση, και

-Επιβάλλει στους ενισταμένους τη δικαστική δαπάνη του καθού, που ανέρχεται στο ποσό των τριακοσίων ογδόντα (380) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 5 Ιουλίου 2004.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Γεώργιος Κάππος

Μιχαήλ Καλαντζής

Και δημοσιεύθηκε σε δημόσια στο ακροατήριο συνεδρίαση στις 2 Μαρτίου 2005.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας